

Architektura nowo powstających polskich szkół podstawowych w kontekście współczesnych problemów projektowych

dr hab. inż. arch.

KATARZYNA BERNATEK-BĄCZYK

Politechnika Łódzka

Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska

ORCID: 0000-0001-8001-299X

Niniejszy artykuł przedstawia analizę nowo powstających polskich szkół, a jego celem jest określenie najważniejszych tendencji i problemów projektowych w kontekście wysokich oczekiwań stawianym obiektom dla najmłodszych użytkowników.

Szkola, spośród wielu możliwych definicji, określana jest jako przestrzeń uczenia się: „miejsce, w którym zachodzi uczenie się” [1]. Jakkolwiek rozumieć ją można na wielu płaszczyznach niematerialnych (wspólnota, proces, instytucja), to zapewne sam budynek jest jednym z pierwszych skożeń, które przychodzą na myśl.

Budynki szkolne stanowią przedmiot zainteresowania licznych dyscyplin [2] i choć obecnie coraz powszechniej, nadal w ograniczonym stopniu dostrzegane i brane pod uwagę jest znaczenie przestrzeni fizycznego obiektu w odniesieniu do wyników nauczania. Przeprowadzone w tym zakresie badania dotyczące aspektów takich jak oświetlenie [3, 4, 5], wentylacja [6, 7] czy akustyka [8] jednoznacznie stwierdzają wpływ jakości przestrzeni architektonicznej na powodzenie realizacji założeń pedagogicznych.

Ośmioletnie szkoły podstawowe to obiekty o dużej rozpiętości wiekowej użytkowników – od siedmiolatków rozpoczynających przygodę z edukacją szkolną do piętnastoletniej młodzieży. Sam ten fakt sprawia, że projektowanie szkół podstawowych nie może być traktowane w sposób jednolity, gdyż zróżnicowanie wiekowe uczniów wymaga niezwykle elastycznego podejścia.

Kolejnym wyzwaniem w projektowaniu szkół są zmiany wprowadzane w systemie oświaty. Przejście z dwustopniowego systemu szkolnictwa na trzystopniowy (1999 rok), w którym pojawiły się gimnazja, oraz powrót do systemu dwustopniowego (2016 rok) to zmiany istotnie oddziałujące na strukturę obiektów edukacyjnych i ich zapotrzebowanie. Obiekty edukacyjne projektowane na lata funkcjonowania wymagają uwzględnienia takich sytuacji, a zatem dużego zakresu adaptowalności.

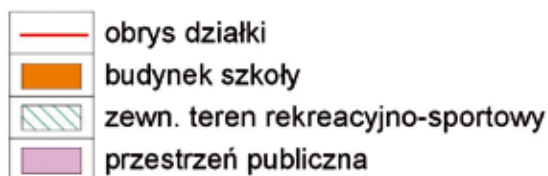
Zmiany klimatyczne oraz geopolityczne w coraz intensywniejszy sposób wymagają uwzględnienia w architekturze oszczędności wszelkiego rodzaju zasobów. Zasady zrównoważonego rozwoju w budownictwie dotyczą wielu płaszczyzn, od poziomu planowania poprzez dobór technologii i materiałów, okres eksploatacji, możliwości dostosowania do zmiennych potrzeb funkcjonalnych, po rozbiórkę budynku i recykling materiałów. W ramach okresu eksploatacji budynku należy uwzględnić m.in. rozsądne gospodarowanie wodą, energią oraz jak najniższe zapotrzebowanie cieplne. Budynek, w szczególności edukacyjny, powinien być wzorem i stanowić ilustrację zastosowania w praktyce takich rozwiązań.

Wyzwania w projektowaniu szkół. Stan badań, metody i materiały

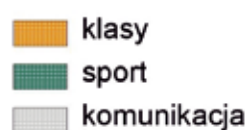
Spoglądając na historię budynków szkolnych, początkowo uwaga skupiała się wyłącznie wokół jednostki, jaką była klasa, miejsce transmisyjnego przekazywania wiedzy nauczyciel – uczeń, i egzekwowania jej znajomości, kojarząca się z dyscypliną i nauką [9]. Sposób kształtowania budynków szkolnych zmieniał się z biegiem lat pod wpływem rozwoju sytuacji społecznej i poglądów na edukację. Za punkty zwrotne w kształtowaniu systemu oświaty można uznać początki rewolucji przemysłowej, związane z wdrażaniem systemu powszechnej edukacji, pojawienie się licznych nowych idei pedagogicznych na początku XX wieku (Pestalozzi, Montessori, Dewey) [10] oraz moment zakończenia II wojny światowej.

W Polsce sylwetka budynku szkolnego w przeważającej mierze kojarzona jest z tzw. Tysiącletkami – szkołami wznoszonymi od lat 60. XX w. w myśl hasła „Tysiąc szkół na tysiąclecie państwa polskiego” [11]. Program ten, aby umożliwić realizację tak licznych obiektów w krótkim czasie, wprowadził normatywy określające m.in. wymagania wielkościowe, prowadzące do standaryzacji

SCHEMAT LOKALIZACJI

SCHEMAT RZUTU

Rys. 1. Oznaczenia do schematów lokalizacji oraz układu funkcjonalnego szkół; źródło: opracowanie własne

technologii budowlanych i ujednoczenia powstających budynków. Były to głównie niskie budynki pawilonowe 2-, 3-piętrowe, o płaskich dachach, dużej liczbie okien, skomponowane z szeregu mniejszych brył [12]. Powstawały one na bazie wzorcowych projektów, opierając się na modułach elementów prefabrykowanych¹, okazjonalnie o indywidualnej formie, jednak mając wspomniane cechy charakterystyczne. W ówczesnych czasach stały się istotnym elementem poprawy warunków edukacyjnych i upowszechnienia dostępu do oświaty. Po latach nadal stanowią zdecydowaną większość obiektów szkolnych w Polsce, na przestrzeni czasu poddawanych remontom i modernizacjom. Standardowy, sztywny układ budynku współcześnie odbiega jednak od założeń tworzenia przestrzeni szkolnych.

W obecnych przestrzeniach edukacji duży nacisk kładzie się na ich estetykę, przyjazność dla uczniów, elastyczność, możliwość wykorzystania przez lokalną społeczność [13]. Uwaga powinna być skierowana także na zależności oddziaływania przestrzeni na człowieka [14] z uwzględnieniem schematów ludzkich zachowań [15], a w szczególności potrzeb najmłodszych, gdzie kluczowe jest poszukiwanie równowagi pomiędzy środowiskiem bezpiecznym, ale i oferującym bogate i różnorodne otoczenie [16]. Nie mniej ważnym aspektem stale pozostaje także projektowanie uniwersalne, zapewniające nieograniczone korzystanie z obiektu wszystkim, niezależnie od stanu zdrowia oraz sprawności. W tym zakresie oddzielną kategorię stanowią szkoły specjalne, wobec których wymagania są sformułowane w bardzo precyzyjny sposób.

Tworzenie architektury odpowiadającej przyszłemu użytkownikowi w zakresie skali, proporcji, oświetlenia czy kolorystyki będzie wpływało na pozytywny odbiór przestrzeni, budując podstawy komfortowego samopoczucia [17], bezpieczeństwa, życzliwości. Miejsce, jakim jest szkoła podstawowa, odwiedzane niemal codziennie przez osiem lat życia młodego człowieka, powinno bezsprzecznie tworzyć taką atmosferę, co więcej, powinno być przestrzenią, która się nie nudzi, nie przytacza, nie wywołuje negatywnych zachowań.

Podstawowymi elementami, które należy uwzględnić, są oczywiście kwestie odpowiedniego doświetlenia, akustyki, wentylacji i ergonomii. Równie istotne są dostępność i inkluzywność budynku – projektowanie zarówno dla ucznia przeciętnego, uzdolnionego, jak i tego z niepełnosprawnościami. Należy także zwrócić uwagę na infrastrukturę sportową jako element promujący aktywność fizyczną, oraz na możliwe zielone otoczenie budynku, gwarantujące choć w niewielkim stopniu kontakt z naturą jako ważny aspekt zdrowego rozwoju dziecka [18].

Rys. 2. Schemat lokalizacji oraz układu SP w Baranowie; źródło: opracowanie własne na podst. materiałów projektantów²

Fot. 1. SP w Baranowie; źródło: NeW Architekci, ©Fotografia Architektury Maciej Lulko

Przedstawione w niniejszym artykule rezultaty stanowią wynik badań opartych na: metodzie analizy literatury, analizy krytycznej opracowań projektowych i zrealizowanych projektów (*case study*). Analizy projektów oparte były na materiałach ogólnodostępnych oraz autorskich materiałach projektantów.

Analiza obiektów obejmowała dwie kategorie – pierwsza dotyczyła lokalizacji obiektu w ramach jednostki osadniczej i odniesienia do lokalnego kontekstu; druga dotyczyła układu przestrzenno-funkcjonalnego w obrębie budynku w zakresie elastyczności przestrzeni, nowatorskiego podejścia, tworzenia różnorodnych nieformalnych miejsc dla uczniów. Ponadto rozpatrywano zastosowanie w obiekcie rozwiązań z zakresu budownictwa zrównoważonego.

Przedmiot analizy – case studies

Analizie poddano sześć szkół podstawowych (lub zespołów szkolno-przedszkolnych) z całej Polski, powstałych po 2010 roku.

Szkoła Podstawowa w Baranowie (2022, proj. NeW Architekci) składa się z trzech części ułożonych w kształt zbliżony do wydłużonej litery U, zorganizowanych wokół placu – dziedzińca. Elewacje budynku wykonane są z drewna, cegły, z dużą ilością przeszkleń rozświetlających wnętrza budynku. Wielospadowe dachy, jakimi pokryty jest budynek,

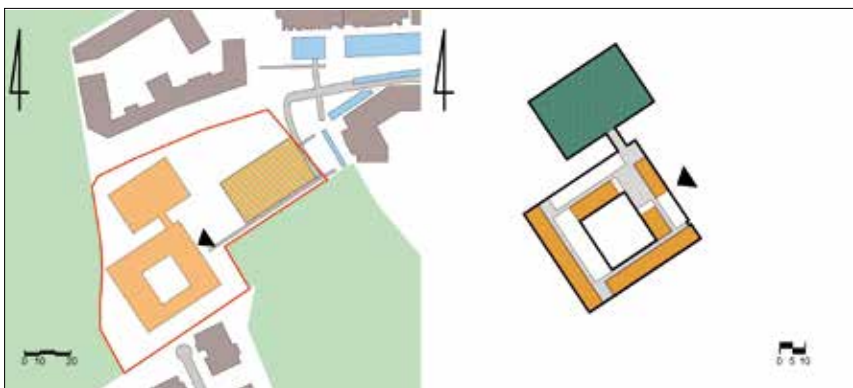
stanowią nawiązanie do kontekstu miejscowej zabudowy.

Szkoła Podstawowa nr 400 w Wilanowie (2020, proj. Bujnowski Architekci) to szkoła o prostym, minimalistycznym układzie składającym się z trzech brył – budynku szkolnego z atrium, sali sportowej oraz parkingu z wyniesionym boiskiem na dachu. Główny budynek szkolny podporządkowany jest układowi atrialnemu – po stronie zewnętrznej i częściowo wewnętrznej zlokalizowane są sale lekcyjne, pozostawiając jednak w narożnikach przestrzeń otwartą z widokiem na atrium, potężoną z komunikacją.

Szkoła Podstawowa w Niepotomicach (2017, proj. Konior Studio) ma interesującą przestrzeń wewnętrzną, wytworzoną przez modułowy układ sześciokątnej klas. Budynek wita otwartą, dwukondygnacyjną strefą wejściową, również sześciokątną, o charakterze forum czy auli. Wytworzoną przestrzeń komunikacyjną oferuje urozmaiconą przestrzeń z kameralnymi strefami wejściowymi do klas i licznymi miejscami dla uczniów. Wielokątne sale dają możliwość różnorodnej aranżacji w ramach zamkniętego systemu klasowego i korzystają z dwukierunkowego doświetlenia.

¹ <https://culture.pl/pl/dzielo/tysiactlatki-szkoly-na-rocznice> [dostęp: 19.08.2023].

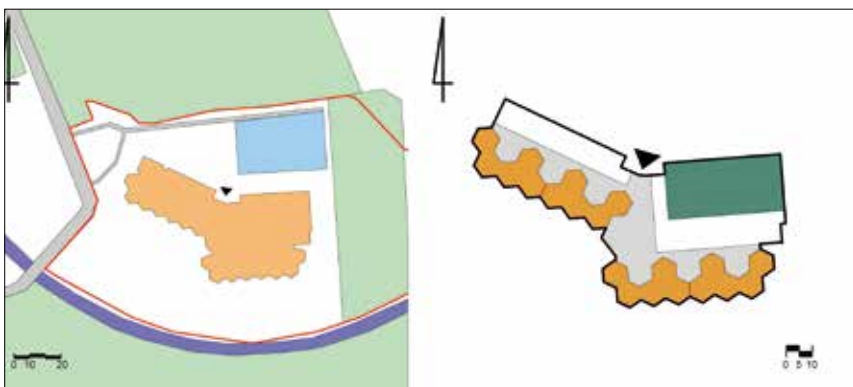
² Materiały autorów oraz ze strony: <https://foto-ml.pl/zespol-szkolno-przedszkolny> [dostęp: 18.08.2023].

Rys. 3. Schemat lokalizacji oraz układu SP 400 w Wilanowie; źródło: opracowanie własne na podst. materiałów projektantów³

Fot. 2. SP w Wilanowie; źródło: ©Piotr Krajewski – Fotografia Architektury

Rys. 4. Schemat lokalizacji oraz układu SP w Niepołomicach; źródło: opracowanie własne na podst. materiałów projektantów⁴

Fot. 3. SP w Niepołomicach, źródło: Konior Studio

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Stargardzie (2018, proj. Art-Projekt) to prostokątny budynek przeznaczony dla przedszkola zlokalizowanego na parterze oraz klas 1–3 szkoły podstawowej na 1. piętrze. Zamysł połączenia tych stref, w oddzieleniu od przewidzianego na przyszłość budynku dla klas starszych, jest zasadny. Charakterystycznym elementem budynku są kolorowe, perforowane i przesuwne panele umieszczone od strony południowo-wschodniej. Budynek ma typowy układ korytarzowo-salowy, co więcej, niestety, korytarz jest doświetlony światłem dziennym w bardzo niewielkim stopniu. Zaproponowane na piętrze tarasy, w zamysłu przewidziane jako kontakt z zewnątrz i miejsce miniogródków, wydają się bardzo wąskie do użytku dla większej grupy osób.

Poniekąd zastanawiający jest również dobór formy budynku, biorąc pod uwagę kontekst przestrzenny miejsca – wokół występuje niemal wyłącznie kilkupiętrowa zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna o dachach dwuspadowych.

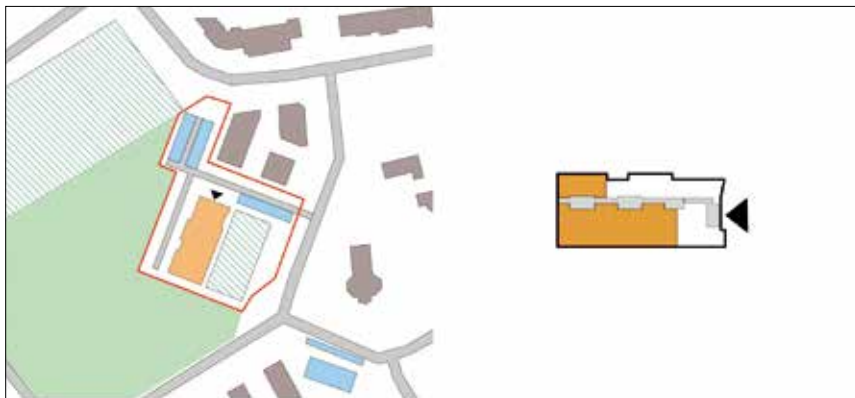
Pomimo dużego rozmiaru całego kompleksu budynek szkolno-przedszkolny w Przybystawicach (2021, proj. ARP Manecki) nie przytacza otoczenia, jakim jest zabudowa jednorodzinna. Dzieje się tak dzięki wykorzystaniu i kształtowaniu terenu, wykorzystaniu naturalnych, lokalnych materiałów, dynamicznemu kształtowaniu dwukondygnacyjnej bryły. Część basenowa i sportowa budynku mogą zostać wydzielone i funkcjonować niezależnie po godzinach pracy szkoły.

Budynek Szkoły Podstawowej w Książenicach (2012, PALK Architekci) powstał jako uzupełnienie osiedla mieszkaniowego powstającego od lat 90. Zlokalizowany na narożnej działce, tworząc dwie pierzeje z zaakcentowanym poprzez wejście narożnikiem, stał się dominantą przestrzenną. Zaprojektowany na tyłach szkoły teren zielony ma służyć okolicznym mieszkańcom po godzinach pracy szkoły. Różnorodnie kształtowane przestrzenie wspólne i komunikacja oferują uczniom liczne nieformalne miejsca do spędzania czasu poza lekcjami.

Przedstawione przykłady szkół podstawowych wśród głównych problemów projektowych, którym starają się sprostać, wskazują na następujące kwestie: 1. zapewnienie zdrowego i komfortowego środowiska nauki i spędzania czasu przerwy, z odpowiednią akustyką i jakością powietrza; 2. zapewnienie zewnętrznych terenów rekreacyjnych oraz zaplecza sportowego w postaci sal sportowych lub basenu; 3. tworzenie szczerzej architektury o wysokiej jakości w wymiarze estetycznym; 4. w różnym zakresie i na różnych płaszczyznach – odniesienie do lokalnego kontekstu.

³ Materiały autorów oraz ze strony: <http://pkrajewski.pl> [dostęp: 18.08.2023].

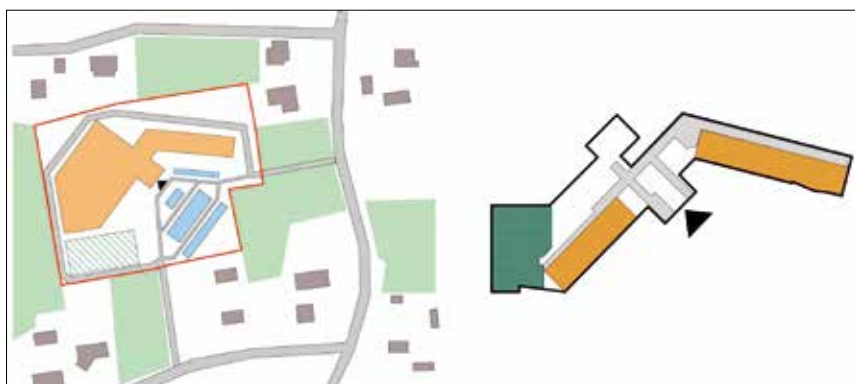
⁴ Materiały autorów oraz ze strony: <https://koniorstudio.pl/projekt/szkola-podstawowa-niepolomice/> [dostęp: 15.08.2023].

Rys. 5. Schemat lokalizacji oraz układu SP w Stargardzie; źródło: opracowanie własne na podst. materiałów projektantów⁵

Fot. 4. SP w Stargardzie; źródło: Art-Projekt

Rys. 6. Schemat lokalizacji oraz układu SP w Przybystawicach; źródło: opracowanie własne na podst. materiałów projektantów⁶

Fot. 5. SP w Przybystawicach; źródło: Pracownia ARP

Dyskusja

W swojej książce [19] Małgorzata Balcer-Zgraja, analizując europejskie budynki szkolne, wskazała dominujące tendencje: różnorodność układów przestrzenno-funkcyjnych, skupienie się na różnych formach kształcenia – w większych i mniejszych grupach, pracy indywidualnej z wykorzystaniem źródeł czy technologii i dostosowanie do tego oferowanych przestrzeni, znaczenie kwestii związanych z ekologią. Przyglądając się publikacjom dotyczącym kształtowania przestrzeni edukacyjnych oraz najnowszym realizacjom szkół⁷, można zauważyć kilka dominujących tendencji charakteryzujących te obiekty. Ważnym kontekstem kształtowania współczesnych budynków szkolnych jest troska o zdrowie fizyczne i psychiczne uczniów, a zatem tworzenie komfortowych warunków spędzania czasu zarówno poświęcanego na naukę, jak i tego poza zajęciami edukacyjnymi. Wiąże się to z rozwiązaniami takimi jak bliskość i dostęp do terenów zielonych [20], oferowanie prywatności w mikroskali, np. w postaci indywidualnych szafek, dbanie o bezpieczeństwo [21], stwarzanie przestrzeni sprzyjającej kontaktom społecznym i integracji. Podkreślana jest również relacja pomiędzy systemem pedagogicznym a środowiskiem fizycznym szkoły oraz konieczność dopasowania tych elementów [22].

Zestawiając powyższe aspekty z konkluzjami wyłaniającymi się z niniejszego opracowania, można stwierdzić, że w projektach polskich rozwinięto jedynie część ze wspomnianych zagadnień, a wiele obszarów jeszcze nadal nie jest uwzględnianych.

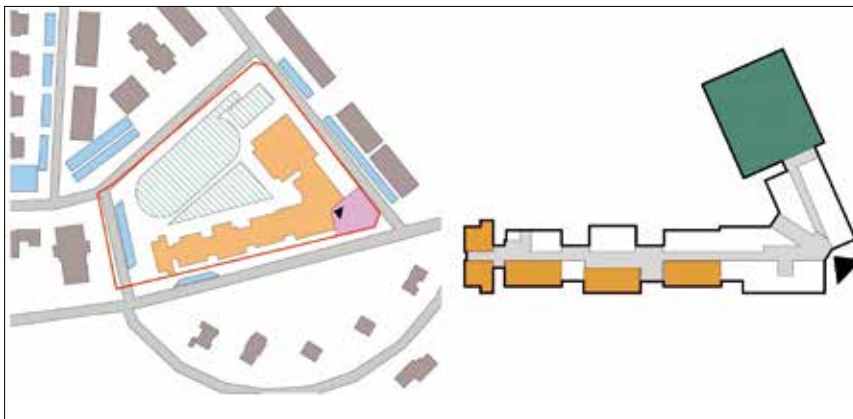
Wnioski

Budynki szkolne poddane analizie w niniejszym artykule cechuje wysoka wartość estetyczna, dbałość o współczesny wyraz architektoniczny i zaoferowanie dobrej jakości przestrzeni kształcenia dla najmłodszych. Spośród przeanalizowanych szkół wszystkie mają układ korytarzowo-klasowy, niektóre w formie bardzo podstawowej, gdzie sale usytuowane po obu stronach nie zapewniają doświetlenia przestrzeni komunikacyjnej, inne w formie oferującej dobrze doświetlone nieformalne miejsca rekreacji uczniów. Zauważyć można, że część szkół (zwłaszcza w mniejszych miejscowościach: Baranów, Niepotomice) lokalizowanych jest na uboczu, niemal na krańcu miejscowości. Ich położenie może stanowić utrudnienie dla dzieci w kontekście samodzielnego przemieszczania

⁵ Materiały autorów oraz ze strony: <https://architektura.murator-plus.pl/realizacje/nowa-szkola-w-stargardzie-na-pomorzu-aa-ojuc-MWiE-Nn7D.html> [dostęp: 15.08.2023].

⁶ Materiały autorów oraz ze strony: <https://arpbiuro.pl/86/> [dostęp: 15.08.2023].

⁷ Major Lessons of Contemporary School Design: <https://www.archdaily.com/996774/major-lessons-of-contemporary-school-design> [dostęp: 20.09.2023].

Rys. 7. Schemat lokalizacji oraz układu SP w Książenicach; źródło: opracowanie własne na podst. materiałów projektantów⁸

Fot. 6. SP w Książenicach; źródło: Pracownia Piotr Hardecki Architekt

się z domu do szkoły, co wymusza konieczność angażowania rodziców i korzystania z samochodu. Jednocześnie większość obiektów umożliwia niezależne korzystanie z zaplecza sportowego po godzinach pracy szkoły. Jest to istotne działanie w zakresie nadania obiektom szkolnym znaczenia jako centrum lokalnej społeczności, a przez to ich bardziej efektywne wykorzystanie. W układach nowo powstających polskich szkół podstawowych trudno doszukać się nowatorskich układów funkcjonalnych, co może nie dziwić, jeśli wziąć pod uwagę fakt, że architektura ma odpowiadać systemowi pedagogicznemu, a ten w Polsce nie należy do innowacyjnych. Szczęśliwie w znacznej części przedstawionych obiektów odnaleźć można rozwiązania oferujące uczniom miejsca sprzyjające spędzaniu czasu poza lekcjami, bogatą infrastrukturę sportową i zewnętrzne tereny rekreacyjne. Rozwiązania dotyczące zrównoważonego budownictwa nie zostały zaakcentowane jako elementy edukacyjne. Ich zastosowanie jest dość okrojone i nie jest wyeksponowane, w większości budynków są to przede wszystkim instalacje fotowoltaiczne na dachach. W kilku przypadkach (np. SP Książenice) w otoczeniu szkoły uwidocznione są działania promujące odpowiedzialne podejście do projektowania

terenów zielonych poprzez m.in. rodzime nasadzenia czy ogrody deszczowe.

Podsumowanie

Architektura szkół musi być skorelowana z systemem pedagogicznym, dla potrzeb którego jest tworzona. Z tego względu trudno oczekiwać innowacyjnych rozwiązań przestrzeni wewnętrznych w polskich szkołach, w szczególności w porównaniu z niektórymi zachodnioeuropejskimi przykładami. Widocznym elementem wielu realizacji są części sportowe, zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne, co stanowi właściwy kierunek działań promujących zdrowy tryb życia. Jak powszechnie wiadomo, szczególnie cenna i trwała jest wiedza nabyta poprzez osobiste, praktyczne doświadczanie. W związku z tym warto w projektach obiektów szkolnych zwrócić uwagę na widoczne, być może wręcz „manipulacyjne” zastosowanie rozwiązań „zrównoważonych”. Jest to działanie, które sprawia, że sam budynek, a nie tylko treści w nim przekazywane, staje się elementem edukacji młodego człowieka. Analizowane budynki mają wysoką wartość estetyczną, dzięki czemu same w sobie uczą o tym, jaka powinna być dobra architektura – piękna i użyteczna.

Bibliografia

- [1] MacBeath J., Schartz M., Meuret D., Jacobson L., Czy nasza szkoła jest dobra?, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2003.
- [2] Nalaskowski A., Przestrzenie i miejsca szkoły, Impuls, Kraków 2002.
- [3] Barrett P., Davies F., Zhang Y., Barrett L., The impact of classroom design on pupils' learning: Final results of a holistic, multi-level analysis, „Building and Environment” 2015, 89, s. 118–133.
- [4] Tanner C.K., Effects of school design on student outcomes, „Journal of Educational Administration” 2000, Vol. 47 No. 3, s. 381–399, <https://doi.org/10.1108/09578230910955809>.
- [5] Heschong Mahone Group, Daylighting in schools, Fair Oaks CA: Pacific Gas and Electric Company, 1999.
- [6] Wargocki P., Wyon D.P., The effects of moderately raised classroom temperature and classroom ventilation rate on the performance of schoolwork by children, „HVAC&R Res” 2007, 13(2), s. 193–220.
- [7] Coley D.A., Greeves R., Saxby B.K., The Effect of Low Ventilation Rates on the Cognitive Function of a Primary School Class, „International Journal of Ventilation” 2007, 6(2), s. 107–112, DOI: 10.1080/14733315.2007.11683770.
- [8] Crandell C.C., Smaildon J.J., Classroom acoustics for children with normal hearing and with hearing impairment, „Language, speech, and hearing services in schools” 2000, 31(4), s. 362–370.
- [9] Włodarczyk J., Architektura szkoły, Arkady, 1999.
- [10] Dudek M., Children spaces, Architectural Press, 2005.
- [11] Wataszewski K., Tysiąc szkół na Tysiąclecie. Szkoły Tysiąclecia – architektura, propaganda, polityka, Książy Młyn Dom Wydawniczy, 2018.
- [12] Dobek J. (red.), Architektura i budynki szkolne PRL, WSiP, Warszawa 1976.
- [13] Bernatek-Bączek K., Poprawa jakości środowiska zbudowanego a rola edukacji architektonicznej dzieci, Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Łódź 2018.
- [14] Bańka A., Architektura psychologicznej przestrzeni życia: behawioralne podstawy projektowania, Gemini, Poznań 1997.
- [15] Hall E.T., Ukryty wymiar, Muza, 2009.
- [16] Day Ch., Environment and Children. Passive Lessons from the Everyday Environment, Architectural Press, 2007.
- [17] Palej A., Schneider-Skałska G., Architektura od ABC... czyli o tym, jak rozumieć świat, który nas otacza, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk Oddział w Krakowie, Kraków 2008.
- [18] Chawla, L., Benefits of nature contact for children, „Journal of planning literature” 2015, 30(4), s. 433–452.
- [19] Balcer-Zgraja M., Architektura budynku szkolnego lat najnowszych w aspekcie wpływów współczesnej techniki i wymagań społecznych, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2008.
- [20] Märit J., Mårtensson F., Green School Grounds: A Collaborative Development and Research Project in Malmö, Sweden, „Children, Youth and Environments” 2012, 22(1), s. 260–269, <https://doi.org/10.7721/chilyoutenvi.22.1.0260>.
- [21] Fram S.M., Dickmann E.M., How the School Built Environment Exacerbates Bullying and Peer Harassment, „Children, Youth and Environments” 2012, 22(1), s. 227–249, <https://doi.org/10.1353/cye.2012.0027>.
- [22] Woolner P., Clark J., Laing K., Thomas U., Tiplady B.L., Changing Spaces: Preparing Students and Teachers for a New Learning Environment, „Children, Youth and Environments” 2012, 22(1), s. 52–74, <https://doi.org/10.7721/chilyoutenvi.22.1.0052>.

DOI: 10.5604/01.3001.0053.9820

PRAWIDŁOWY SPOSÓB CYTOWANIA
 Bernatek-Bączek Katarzyna, 2023, Architektura nowo powstających polskich szkół podstawowych w kontekście współczesnych problemów projektowych, „Builder” 12 (317).
 DOI: 10.5604/01.3001.0053.9820

⁸ Materiały autorów oraz ze strony: <http://www.pharch.pl/szkola-podstawowa-w-ksiazenicach,3,1,2,1.html> [dostęp: 15.08.2023].

⁹ Jak np. w szwedzkim przykładzie Örestad College proj. 3XN Architects. Budynek szkoły średniej o profilu medioznawczym powstał w 2007 roku w Kopenhadze. Jego układ architektoniczny odpowiada założeniom edukacyjnym, opartym na elastycznym systemie różnorodnych form kształcenia, dużym udziale multimediów i urządzeń technologicznych. W rezultacie tylko niewielką część zajmują modyfikowalne pomieszczenia klasowe, zaś większość to przestrzenie o charakterze otwartym, zarówno do nauki indywidualnej, jak i zajęć grupowych.

Streszczenie: Niniejszy artykuł przedstawia analizę nowo powstających polskich szkół, a jego celem jest określenie najważniejszych tendencji i problemów projektowych w kontekście wysokich oczekiwań stawianym obiektom dla najmłodszych użytkowników. Analiza wykonana została w oparciu o dane źródłowe (materiały projektowe) i obejmowała badania układu funkcjonalnego budynku oraz lokalizacji obiektu w odniesieniu do jednostki osadniczej. W rezultacie udało się zidentyfikować kilka tendencji dominujących w projektach oraz elementy występujące tylko w pojedynczych przypadkach. Na ich podstawie można zdefiniować wnioski charakteryzujące architekturę nowo powstających szkół, wskazując mocne strony opracowań oraz elementy, które należałoby brać pod uwagę w przygotowywaniu przyszłych projektów szkół w kontekście dzisiejszego podejścia do projektowania. Bezspornie jakość przestrzeni oraz architektury analizowanych obiektów reprezentuje wysoki poziom. Pozostają jednak obszary, w których wiele można zrobić, aby architektura współczesnych polskich szkół jeszcze lepiej odpowiadała wymogom zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

Słowa kluczowe: architektura szkół, edukacja, dzieci

Abstract: THE ARCHITECTURE OF NEWLY EMERGING POLISH PRIMARY SCHOOLS IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY DESIGN PROBLEMS. This article presents an analysis of newly established Polish schools and its aim is to identify the most important trends and design problems in the context of high expectations for facilities for the youngest users. The analysis was based on source data (design materials) and included an analysis of the functional layout of the building and the location of the facility in relation to the settlement unit. As a result, it was possible to identify several trends dominating projects and elements occurring only in individual cases. On their basis, it is possible to define conclusions characterizing the architecture of newly created schools, indicating the strengths of the studies and elements that should be taken into account in the preparation of future school projects in the context of today's approach to design. Undoubtedly, the quality of the space and architecture of the analysed objects is on a high level. However, there are still areas where much can be done to make the architecture of contemporary Polish schools to even better meet the requirements of the changing socio-economic conditions.

Keywords: school architecture, education, children

BUILDER SCIENCE

Builder
OPEN ACCESS

WWW.BUILDERSCIENCE.PL

BUILDER SCIENCE – dział miesięcznika BUILDER dostępny w ramach open access journals, w którym publikowane są artykuły naukowe w następujących dyscyplinach naukowych: architektura i urbanistyka oraz inżynieria lądowa i transport. Artykuły naukowe indeksowane są w bazach danych: Index Copernicus, BazTech i EBSCO

70 punktów MEiN